

Nr 201.

Av herr **Lindhagen**, om sänkning av minimiarealen för arrenden, som omfattas av den sociala arrendelagstiftningen.

Grundläggande för en social arrendelag bör vara, att den omfattar alla de arrenden, som avses att stödjas av lagen, och icke minst de mindre bland dem. De vid förra riksdagen antagna stadgandena utestänga uppenbarligen från lagen en myckenhet sådana arrenden. Endast därest arrendet omfattar odlad jord till en vidd av minst fyra hektar, blir det skyddat. I anslutning till jordkommissionen och 1924 års socialdemokratiska motioner hava vid förra årets riksdag samtliga socialdemokrater inom andra lagutskottet reserverat sig mot denna formulering (Linder, Sjöblom, Magnusson i Kalmar, Hage och Johansson i Uppmälby). De ansågo, att minimiarealen borde bestämmas till minst två hektar odlad jord. Herr Lindhagen föreslog en minimiareal av två hektar odlad jord, ängs- och hagmark med följande motivering:

»Meningen med minimiarealen är att avskilja arrenden, som kunna hänföras till jordbruk från sådana upplåtelser, som avse väsentligen bostad. För de senare upplåtelseerna måste andra bestämmelser gälla än stadganden för jordbruk. Minimigränsen blir alltid svår att uppdraga. Den Wihlberg-Nilsonska utredningen gav bland annat vid handen, att omkring 40 procent av de arrendejordbruk, som borde falla under norrlandslagen, icke ingingo under dess bestämmelser. På fråga upplyste skogschefen A. Nilson från Hällefors inför utskottet, att av bolagets arrendegårdar i Dalarna knappast något föll under norrländska arrendelagens minimigräns fyra hektar inrösningsjord, därför att bolaget utarrenderade endast den odlade jorden, men bolaget medgav i alla fall, att den till jordbruket hörande ängs- och hagmarken fick begagnas av arrendatorn vid sidan av arrendekontraktet. Den deputation av Bergslagens och Värmlands arrendatorers arbetsutskott, som erhöll tillträde inför utskottet, vitsordade i sin ingivna skrift följande 'De värmländska arrendejordbruket äro i allmänhet så små, att med föreslagna arealbestämmelse större delen av dessa falla utanför lagen. Det förekommer nämligen, att jordägaren utarrenderar endast åkerjorden, men icke inrösningsjorden, och erfarenheten från ex. Sävsnäs i Dalarna, där ju norrländska arrendelagen skall gälla, visar, hur man även kan göra lagens bestämmelser illusoriska. Där finns exempel på, att ett stort bolag endast utarrenderar så stor del av den odlade jorden, att intet arrendejordbruk faller under norrlandslagen. Om fastigheten således innehåller mera än fyra har odlad jord, ingå dock endast högst fyra har i arrendet.'

Utskottet föreslår nu i likhet med regeringen fyra hektar jord i södra delarna av riket. Detta är, såsom ock statistiska centralbyråns av jordkommissionen infordrade statistik utvisar, en alldeles för hög minimigräns.

En myckenhet arrendegårdar, särskilt i skogsbygderna, uteslutas här obehörigen från lagen. En förhöjning av minimigränsen, i den mån man kommer söderut, är ock enligt sakens natur opåkallad, då jordbruket söderut avkastar större skördar och således en mindre areal därstädes, om man där rör sig med åkerjord, kan konstituera ett jordbruk. Skillnaden mellan smärre jordbruk i hela landet består däri, att de i skogstrakterna bygga på s. k. inrösningsjord, omfattande både åker, äng och hagmark i växlande omfång, under det att på slätterna i södra delarna av landet de små jordbruken oftast innehålla företrädesvis åker. En minimiareal för hela riket eller stora delar av detsamma måste således alltid räkna med dessa tre ägoslag och kan därför med hänsyn till jämväl jordens större avkastningsförmåga söderut sättas lika för hela riket. Då därtill kommer, att norrlandslagens minimigräns utrönts hava blivit satt alldeles för hög — lappmarksarrendatorerna bli ock ställda utanför — samt statistiken för landet talar sitt tydliga språk, vidhålles mitt yrkande i jordkommissionen, att minimigränsen sättes till två har odlad jord, ängs- och hagmark. För jordbruk, som utgöres av huvudgård, behöves ingen minimiareal utsättas, men då ingen vill lyssna till, än mindre diskutera en sådan formulering, har jag tröttnat på att upptaga densamma.»

Det har största betydelse för de norra delarna av riket, att minimiarealen bestämmes efter mitt förslag, och i varje fall sänkes åtminstone på sätt övriga reservanter föreslagit. En mängd jordbruk därstädes hava en liten areal odlad jord men i stället ofta vidsträckt ängs- och hagmark. Även för övriga delar av riket kräves en ändring.

Det hemställes,

att riksdagen ville besluta eller hos Kungl. Maj:t begära förslag

1) därom, att i lagen om arrende av viss jord å landet i Norrland och vissa delar av Svealand bestämmes, att minimigränsen för arrenden, som falla under lagen, skall vara två hektar odlad jord, ängs- och hagmark eller, om detta ej bifalles, två hektar odlad jord;

2) därom, att enahanda bestämmelser skola gälla även för sociala arrenden i de övriga delarna av riket, som omförmälas i den allmänna arrendelagen.

Stockholm den 21 januari 1928.

Carl Lindhagen.